

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 18 Μαρτίου 2012

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Η πρώτη στάση/συμπεριφορά που επισημαίνει ο συγγραφέας του πρώτου κειμένου παρουσιάζει τις νεότερες γενιές να εκφράζονται με τρόπο απλό και γνήσιο σε όλες τους τις εκδηλώσεις. Κατά το συγγραφέα, οι εκδηλώσεις αυτές ήταν, στο παρελθόν, απόρροια της ανάγκης των νέων ανθρώπων να απελευθερώσουν την καταπιεσμένη, από τη συμβατικότητα και τον «καθωσπρεπισμό», σεξουαλικότητά τους και αποτελούν σταθερό σημείο αναφοράς της συμπεριφοράς τους και στις μέρες μας. Μία από αυτές τις εκδηλώσεις είναι βέβαια και η ενδυμασία, η οποία αντιμετωπίστηκε από τη νέα γενιά στη δεκαετία του '60 και του '70 με μια σειρά από αλλαγές που έτειναν προς την απλότητα. Απαλλάχτηκαν από το μακιγιάζ, άφησαν τα μαλλιά τους ελεύθερα, φόρεσαν φαρδιά και άνετα ρούχα, όπως τα τζιν παντελόνια. Κάτι ανάλογο συνέβη και με το μίνι σε προηγούμενες δεκαετίες, το οποίο απελευθέρωσε τη γυναίκα και αντικατόπτρισε το νέο δυναμικό ρόλο της.

Η δεύτερη στάση/συμπεριφορά αφορά τη «συντηρητική» αντίδραση σε αυτήν τη στάση ανατροπής, η οποία εκδηλώθηκε κατά το συγγραφέα με τέσσερις διαφορετικούς τρόπους. Πρώτα με την κυριαρχία της «ξανθιάς» στη χώρα μας, που εξαφανίζει το φυσικό και το διαφορετικό από την εμφάνιση της γυναίκας. Στη συνέχεια με την υπερβολή της πασαρέλας, που απομακρύνει το μέσο άνθρωπο από την πιθανότητα να φορέσει το ρούχο που του προτείνουν οι διάφοροι οίκοι μόδας. Παράλληλα, το μακιγιάζ, με τις ακρότητές του εξαφανίζει κάθε φυσικότητα από το πρόσωπο και επιβάλλει την ψυχρή ομοιομορφία. Τέλος, η πιο ακραία αντίδραση είναι η σεμνότητα, ηθικολογούσα εμφάνιση που επιβάλλει ο θρησκευτικής προέλευσης συντηρητισμός, που καταπνίγει κάθε έκφραση σεξουαλικότητας με το ομοιόμορφο ντύσιμο.

Η μετάβαση από την παρουσίαση της μίας στάσης στην άλλη, γίνεται με τη χρήση της μεταβατικής παραγράφου / περιόδου, «Η επανάσταση ήταν πολύ μεγάλη...τη βίαιη αντίδραση», με την οποία ο συγγραφέας προετοιμάζει τον αναγνώστη για την παράθεση των συμπεριφορών που περιγράφουν τη δεύτερη στάση απέναντι στην ενδυμασία.

- A2.** Σύμφωνα με το δεύτερο κείμενο, ο τρόπος ένδυσης, το «ΚΟΣΤΟΥΜΙ», όπως αποκαλείται, συνιστά τον προστατευτικό μηχανισμό μέσω του οποίου συντηρούνται κανόνες και θεσμοί και παράλληλα ένα μέσο απελευθέρωσης του ατόμου από τις παρωχημένες αξίες και αρχές. Στο ντύσιμο των ανθρώπων κάθε εποχής απεικονίζονται από τη μια οι κατακτήσεις τους σε κοινωνικό επίπεδο και από την άλλη η τάση τους για διατήρηση των κατεστημένων μορφών έκφρασης, όπως χαρακτηριστικά φαίνεται από την εμφάνιση των γυναικών, μέσω της οποίας δηλώθηκε η αλλαγή του κοινωνικού τους ρόλου. Αυτή η ερμηνεία-προσέγγιση επαληθεύεται με συγκεκριμένα παραδείγματα του πρώτου κειμένου.

Στην τρίτη παράγραφο αναφέρεται ένα στοιχείο που συνιστά ορόσημο στην ιστορία της μόδας, η επινόηση και η επικράτηση του μίνι. Αυτό εξέφρασε τη χειραφέτηση της γυναίκας και την ανάγκη της για απελευθέρωση από τη σεξουαλική καταπίεση. Στη συγκεκριμένη ενδυματολογική, λοιπόν, αλλαγή αποτυπώθηκε η γενικότερη αντισυμβατική διάθεση της εποχής.

Εχθρός των αλλαγών όμως, πάντα είναι η τάση για οπισθοδρόμηση που ίσως δίνει την εντύπωση της σταθερότητας. Έτσι, η επάνοδος της χρήσης του μακιγιάζ, όπως επισημαίνεται στην όγδοη παράγραφο, στο πλαίσιο της βιομηχανοποίησης και στο όνομα της οικονομικής ανάπτυξης, ακύρωσε κάθε στοιχείο της γυναικείας διαφορετικότητας. Οι ενδυματολογικές επιλογές, λοιπόν, κάθε εποχής αντικατοπτρίζουν και ενισχύουν τα ιδιαίτερα φυσιογνωμικά της χαρακτηριστικά.

- A3.** «Η πασαρέλα και το μανεκέν έχουν μεταβάλει την ενδυμασία σε αποκαλυπτικό θέαμα και το σώμα σε αντικείμενο».

Το ένδυμα δεν εξυπηρετεί πια λειτουργικές ανάγκες του ανθρώπου όπως την προστασία του από τις καιρικές συνθήκες ή την εξυπηρέτηση του στο χώρο της δουλειάς. Τα ρούχα πια είναι διακοσμητικά στοιχεία ενός γυμνού σώματος το οποίο πρέπει να «επιδεικνύεται» και να επιβάλλει τις αλλαγές που συμβαίνουν στην κοινωνία, στους θεσμούς, στα ήθη και τις αξίες. Έτσι, η αποκαλυπτική ενδυμασία διακηρύσσει την απελευθέρωση του ανθρώπου από τον μέχρι τώρα πουριτανισμό και επιβάλλει την επικράτηση του ενστίκτου της σεξουαλικότητας η οποία πια θεωρείται μέσο καταξίωσης και επιβεβαίωσης

- B1 α) Ενεργητική σύνταξη:** Τα οικογενειακά δράματα και οι συναισθηματικές τρικυμίες εκφράζουν αυτήν την τάση. Ο συντάκτης προτίμησε την παθητική σύνταξη, για να τονίσει το αποτέλεσμα της ενέργειας στην οποία αναφέρεται. (την έκφραση οικογενειακών δραμάτων και συναισθηματικών τρικυμιών). Το ύφος που υιοθετεί με την παθητική σύνταξη είναι περισσότερο απρόσωπο και αντικειμενικό.

β) **Παθητική σύνταξη:** Από την «ξανθιά» δεν έχει να παρουσιαστεί τίποτα το νέο, το αποκαλυπτικό ή το προκλητικό. Ο συντάκτης προτίμησε την ενεργητική σύνταξη, για να τονίσει το υποκείμενο που δρα (Η «ξανθιά»). Το ύφος που υιοθετεί με την ενεργητική σύνταξη είναι περισσότερο προσωπικό και παραστατικό.

B2. χίπιν, τζιν, μίνι, πασαρέλα, μανεκέν, μακιγιάζ. Μπορούν βέβαια να αναφερθούν και άλλες λέξεις.

B3. Τρικυμία

Κυριολεκτική χρήση: Η τρικυμία εμπόδισε το κρουαζιερόπλοιο να προσεγγίσει στο λιμάνι του νησιού.

Μεταφορική χρήση: Η κατάκτηση του πρωταθλήματος προκάλεσε τρικυμία συναισθημάτων στους φιλάθλους της ομάδας.

Πηγή

Κυριολεκτική χρήση: Πολλές πηγές και ποταμοί μολύνονται από την ανεξέλεγκτη χρήση φυτοφαρμάκων.

Μεταφορική χρήση: Η φύση αποτελούσε ανέκαθεν πηγή καλλιτεχνικής έμπνευσης και δημιουργίας.

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Ημερομηνία (π.χ. Ζάκυνθος, 18/3/2012)

Κύριε διευθυντά,

Στην εφημερίδα σας δημοσιεύθηκε πρόσφατα ένα κείμενο του κ. Καρκαγιάννη με τίτλο «Η μόδα «παρενοχλεί» τη σεξουαλικότητα», με θέμα ανάλογο του τίτλου. Θα ήθελα με την επιστολή μου να σχολιάσω το περιεχόμενο του κειμένου.

A: ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ενδυμασία αποτελεί για τον άνθρωπο βιοτική, καθημερινή και αυτονόητη ανάγκη. Η ανάγκη αυτή όμως, εξαιτίας της ραγδαίας ανάπτυξης της βιομηχανίας μόδας και της επιθυμίας των ανθρώπων να εκφραστούν και μέσω του καλλωπισμού της εικόνας τους, έχει οδηγήσει στην κυριαρχία της μόδας στις σύγχρονες κοινωνίες και στην πολυποίκιλη επιρροή της στην καθημερινότητα του ανθρώπου και ιδιαίτερα του νέου.

B: ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

1. ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ

A) Είναι ένας σημαντικός παράγοντας οικονομικής ανάπτυξης:

- Απασχολεί έναν μεγάλο αριθμό εργαζομένων.
- Δημιουργεί νέες θέσεις εργασίες και νέα εξειδικευμένα επαγγέλματα που απαιτούνται στο χώρο της μόδας.
- Αυξάνει την κατανάλωση και διευρύνει τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων (επέκταση αγορών).
- Βοηθά στην αύξηση του εθνικού εισοδήματος με τις εξαγωγές των προϊόντων.
- Διαφημίζει τις πολιτισμικές συνήθειες μιας χώρας, αφού οι σχεδιαστές μόδας ξεπερνούν τα εθνικά σύνορα και προβάλλουν τη δουλειά τους στο εξωτερικό διατηρώντας μεγάλα ή μικρά καταστήματα.

B) Επιδρά ευεργετικά στην ψυχολογία του ανθρώπου:

- Απαλλάσσει τον άνθρωπο από την πλήξη και την ανία που δημιουργεί το παλιό και το συνηθισμένο.
- Ικανοποιεί την τάση των ανθρώπων για διάκριση από το κοινωνικό σύνολο, ώστε να αισθάνονται ασφαλείς, «ωραίοι», αισιόδοξοι, δραστήριοι, γοητευτικοί, γεμάτοι αυτοπεποίθηση και αποδεκτοί από τους άλλους.
- Ικανοποιεί την έμφυτη τάση του ανθρώπου για αλλαγή, με εύκολο, πρακτικό και λειτουργικό τρόπο.
- Προσφέρει τη δυνατότητα στον άνθρωπο να διαμορφώσει την προσωπικότητά του και την κρίση του εφόσον του επιτρέπει να διαλέγει αυτό που του αρέσει και του ταιριάζει μέσα από ένα μεγάλο αριθμό προϊόντων (π.χ. υιοθετεί το «στιλ» του επιχειρηματία, του καλλιτέχνη κ.λπ.).
- Ιδιαίτερα ο νέος βρίσκει έναν τρόπο έκφρασης και συμπεριφοράς και μάλιστα αντικομφορμιστικό όπως ταιριάζει στην ηλικία του.

Γ) Αναβαθμίζει το αισθητικό κριτήριο του ανθρώπου με νέα στοιχεία:

- Καλλιεργεί το αισθητικό κριτήριο του ανθρώπου.
- Αναπτύσσει την αίσθηση της κομψότητας και της ωραίας εμφάνισης παρακινώντας και άλλους να τον μιμηθούν.

Δ) Έχει παγκόσμια επιρροή:

- Προωθεί διεθνικές τάσεις (ειρήνη, συναδέλφωση, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.λπ.).
- Παρακολουθεί τις εξελίξεις, τις νέες τάσεις, τους νεωτερισμούς και τους καθιστά γνωστούς σε όλο τον κόσμο με εύκολο και πρακτικό τρόπο.

E) Δημιουργεί πολιτισμό, γιατί αναγκάζει την επιστήμη και την τεχνολογία να αναζητή νέα υλικά και νέα στοιχεία (π.χ. τα ρεύματα της τέχνης).

2. ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ

Η άκριτη προσκόλληση στις επιταγές της μόδας:

A) Επιβαρύνει οικονομικά τον καταναλωτή

- Αγορές υλικών αγαθών που καλύπτουν πλασματικές ανάγκες.
- Οδηγείται στην υπερεργασία, γεγονός που συρρικνώνει τον ελεύθερο χρόνο του και τον απομακρύνει από την ενασχόληση με δημιουργικές δραστηριότητες.

B) Δημιουργεί μια υλιστική αντίληψη για τη ζωή

- Τα υλικά αγαθά συνιστούν προτεραιότητα και το άτομο αξιολογεί τα πάντα με γνώμονα το χρήμα.
- Εμπορευματοποιείται η ανθρώπινη επικοινωνία, καθίσταται επιφανειακή, επέρχεται η διάβρωση των ανθρώπινων σχέσεων.
- Καλλιεργεί μια αντίληψη σύμφωνα με την οποία η εξωτερική εμφάνιση ανάγεται σε παράγοντα επιτυχίας, ευτυχίας και καταξίωσης
- Το άτομο απομακρύνεται από την προσπάθεια για τη διαμόρφωση μιας άρτιας προσωπικότητας.
- Ταυτίζει το «φαίνεσθαι» με το «είναι», αδιαφορώντας για τα πνευματικά αγαθά.
- Δεν καλλιεργεί τη σκέψη του και δεν ηθικοποιείται.

Γ) Αποξενώνει τον άνθρωπο από τον εαυτό του-αλλοτρίωση

- Υποχρεώνεται να ακολουθήσει έναν τρόπο ζωής (ενδυμασία, διασκέδαση, γλώσσα, συμπεριφορά) ξένο προς την προσωπικότητά του και τις ανάγκες του.

Δ) Αμβλύνει το αισθητικό κριτήριο

- Το άτομο δε σχηματίζει προσωπική άποψη για το ωραίο.
- Περιορίζεται η αυτονομία και η ελευθερία επιλογών.
- Οδηγείται στην παθητικοποίηση και τη μαζοποίηση, καταστρέφεται η γόνιμη πολυμορφία.

Ε) Απομακρύνει από τη γνήσια ψυχαγωγία

ΣΤ) Αναπτύσσει την ξενομανία

- Ο καταναλωτής στρέφεται προς τα ξενικά προϊόντα, που του επιβάλλονται από τη διαφήμιση, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης αγοράς.

Z) Επιφέρει αλλοίωση της πολιτιστικής ταυτότητας ενός λαού.

- Παραγκωνίζει την παράδοση
- Τα ήθη και τα έθιμα θεωρούνται ξεπερασμένα και απορρίπτονται
- Ο λαός οδηγείται στην τυποποίηση και την ομοιομορφία του κοσμοπολιτισμού.

3: Η ΣΤΑΣΗ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΗΡΟΥΝ ΟΙ ΝΕΟΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΙΣ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ.

- Οι νέοι να συνειδητοποιήσουν ότι η μόδα δεν αποτελεί αυτοσκοπό.
- Να θέτουν προσωπικά κριτήρια στην μόδα, ώστε να μην γελοιοποιούνται με επιλογές που δεν εναρμονίζονται με την προσωπικότητά τους.
- Να μη μονοπωλεί το ενδιαφέρον τους και να τους απομακρύνει από τις πνευματικές τους αναζητήσεις.
- Να εφαρμόζουν και στη μόδα, όπως και σε κάθε εκδήλωση της ζωής τους, τη θέση των αρχαίων «μέτρον άριστον».
- Να επιμένουν στο «είναι» και όχι στο «φαίνεσθαι», δηλαδή στην ουσία και όχι στην εικόνα.
- Να αξιολογούν και να συναναστρέφονται τους ανθρώπους που τους περιβάλλουν με κριτήριο την αξία τους και όχι την εικόνα τους.

Γ: ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η καθημερινότητα του σύγχρονου ανθρώπου και ιδιαίτερα του νέου θέτει συνεχώς προκλήσεις που αγγίζουν το σύνολο των δραστηριοτήτων του. Ο νέος άνθρωπος οφείλει να δρα με ψυχραιμία και κριτική σκέψη και να επενδύει στην ουσία των ανθρώπινων σχέσεων και της κοινωνικής ζωής, τα οποία αποτελούν ισχυρό αντίβαρο στις υπερβολές της μόδας.

Με εκτίμηση